

Budavári Hírmondó

Budavári Evangélikus Egyházközség Hírlevele

XVII. évfolyam 2012/4. szám **Ádvent**

„Kié legyen hát ez a gyermek, ha nem a miénk, embereké?! Az angyalok nem szorúlnak rá, az ördögöknek nem kell. Mi azonban rászorulunk, aminthogy értünk lett emberré. Úgy illik hát, hogy örömmel vegyük, ahogy az angyal mondja: Született néktek a Megtartó.”

Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének!

**„Az előtte és utána menő sokaság pedig ezt kiáltotta: Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban!”
(Mt 21, 1-9)**

E világ urai mennek, a mi Urunk jön – mondta a német egyházi napokon tartott előadásában Gustav Heinemann, Németország egykori köztársasági elnöke. E világ urai mennek, a mi Urunk jön: ebben a mondatban lehet összefoglalni advent üzenetét. Jön Jézus Krisztus, és mi várjuk őt.

De várjuk-e tényleg őt? Vagy csak megérint minket egyfajta adventi, karácsony előtti hangulat, és már elfelejtettük, hogy mire is való az adventi idő? A templomba járóknak sem nagyon tűnik fel, hogy lila az oltárterítő, és ha észre is vesszük az adventi koszorút, azt gondoljuk, csupán a hangulat kedvéért ég rajta a gyertya. Pedig a lila szín a bűnbánatra, megtérésre figyelmeztet, a gyertya pedig a készenlétre, hogy életünk sötét útjai helyett világosságban járjunk. Az adventet csupán mint kedves, régi szokást őriztük meg. De azzal, hogy Jézus Krisztus ma is jön, nem számolunk komolyan, és hamarabb képzelem el a mai ember, hogy a földönkívüli ufók jönnek el.

Máté evangéliumában azt a jelenetet írja le, amikor Jézus megérkezett Jeruzsálembe. Virágvasárnap történet ez, de az egyház ezt olvassa advent első vasárnapján is. Ez volt ugyanis Jeruzsálem adventje, amikor Jézus egy szamár hátán beporoszkált a főváros kapuján. Zakariás próféta szava teljesedett be ekkor, aki azt jövendölte: Örülj nagyon Sion leánya, íme, királyod jön hozzád, alázatos és szelíd, szamárháton ül. Ez Jézus!

Hol vagyunk már ettől! Valaki leírt egy jelenetet: a hatalmas dóm elé megérkezett a püspök nagy, fekete Mercédeszével, kiszállt, a papok körülállták, meghajolva üdvözölték, aztán ünnepélyes menetben bevonultak a dómba. A nézelődők között megszólalt valaki. Na, sokat fejlődött a cég, az első főnöknek még csak egy szamara volt.

Ebben a világban jól berendezkedve, a világ javaihoz kötődve, anyagiakat, tekintélyt fontosnak tartva, vajon lehet-e így várni Jézust, az alázatos, a szelídet? Nem éppen Ő figyelmeztetett-e arra, hogy senki nem szolgálhat két úrnak, nem szolgálhattok a mammonnak is és az Istennek is!? Advent önvizsgálatra hív: kinek szolgálunk, kié az életünk? Lehet lelkesedni, lehet ünnepi hangulat, de a hétköznapi valósággal találkozva derül ki, végül is kire szavazunk.

Sok ember érzi úgy, hogy Isten távol van, és hallgat. Talán gyermekként még hittek benne, a felnőttkor azonban a maga kiábrándító valóságával kigúnyolta, összetörte a gyermeki hitet, de nem adott helyette semmit. Nem maradt más, csak egy úr, egy hiányérzet, az Isten hiányának érzete, amelyről így ír József Attila: *A kutya* című versében:

Oly lompos volt és lucskos,
A szőre sárga láng.
Éhségtől karcsú,
Vágytól girhes,
Szomorú derekáról
Messze lobogott
A hűvös éji szél.
Futott, könnyögtött.
Tömött, sóhajto templomok
Laktak szemében,
S kenyérhéjat, miegymást
Keresgélt.
Úgy megsajnáltam, mintha
Belőlem szaladt volna
Elő szegény kutya.
S a világból nyűvötten
Ekkor mindent láttam ott.

Lefekszünk, mert így kell,
 Mert lefektet az este,
 S elalszunk, mert elaltat
 Végül a nyomorúság.
 De elalvás előtt még,
 Feküdvén, mint a város,
 Fáradtság, tisztaság
 Hús boltja alatt némán
 Egyszer csak előbúvik
 Nappali rejtekéből,
 Belőlünk,
 Az az oly igen éhes,
 Lompos, lucskos kutya
 És Istenhulladékot,
 Istendarabkákat
 Keresgél.

József Attila egész életében szenvedett az istenhiánytól, kereste, vágyódott utána. És sok ember van így. Elveszítettük létünk középpontját, nem értjük a világot, nem tudjuk, mit jelent igazán embernek lenni, mert elhagytuk Istent, kidobtuk a hitet, mint a modern világképbe nem illőt, és bezárult a lelkünk Isten előtt. Közömbössé lettünk iránta, mégis szenvedünk a hiányától.

Advent örömhíre, hogy Isten nem közömbös irántunk. Nem nézte tétlenül, hogy szenvedünk életünk üressége miatt, felelt vágyódásunk hangtalan kiáltására, és elindult felénk. Ez az advent. Jézusban az Isten jön, hogy találkozzon velünk. Nem múló ünnepi hangulatot kínál, és nem vendégként jön, akire azt mondhatjuk: akármilyen kedves vendég, három napig untig elég. Nem, ő nem azért jön, hogy egy idő múlva megköszönve szépen az ünneplést elmenjen, hanem azért jön, hogy végleg maradjon. Nem vendégként, hanem, hogy házigazdaként átvegye életünk fölött az irányítást. Csak oda, csak annak az életébe lép be, ahol ezt megengedik neki. Ezért csak annak lesz adventje, aki egyik szép énekünk szavait imádkozva tudja mondani: „Szállj hozzám, dicső király, Tőlem soha el ne válj, Jöjj, tisztítsd meg szívemet, Gyomláljad ki vétkeket!”

Advent a bűnbánat, a megtérés, az Istenhez fordulás alkalma. Ezért lila, a bűnbánat színe az oltárterítő. Ezért nevezték még régen az adventet karácsony nagyböjtjének. Ezért ég a gyertya, hogy életünk világosságba kerüljön. Ahová Jézus megérkezik, ott megszűnik minden sötétség, oldódik a bűnhöz kötődés, eltűnik az önzés, az anyagiakhoz, a hatalomhoz, a dicsőséghez való ragaszkodás. Aki Jézus mellett dönt, annak életében Jézus Krisztus lesz a meghatározó középpont, az Isten és az embertárs iránti szeretet veszi át az uralmat. Úgy, ahogyan azt Jézus élte élénk.

Boldog adventet kívánok!

Balicza Iván

Adventi idő

Elérkezett a várakozás ideje – ahogyan sokan nevezik adventet –, hiszen naptárral vagy ajándéklistákkal, de elkezdjük a visszaszámlálást Karácsony ünnepéig. Bizonyára hallhattuk már, hogy a latin eredetű szó nem várakozást, hanem eljövetelet jelent, méghozzá Jézus Krisztusét. Az „adventus” szóhoz azonban még egy korábbi jelentés is tartozott, úgy, mint *első hivatalos megjelenés, hivatalba lépés, uralomra jutás*. Tehát egy profán eredetű szó kapott fontosabb, vallási tartalmat a történelem során. A Vulgatában, vagyis a Biblia latin nyelvű fordításában, többször találkozunk e kifejezéssel, ahol egyszerűen *megérkezést, eljövetelet* jelöl, de a szó előfordulásainak többsége mégis Jézus Krisztushoz kötődik. Olvasunk próféciait eljöveteleéről (Ézs 14,9 és Mal 3,2), és Jézus születésére vonatkozólag is megtaláljuk ugyanezt a szót (ApCsel 13,24), de leginkább a második eljövetelet, az Emberfia visszatérése hangsúlyos (Mt 24,3.27.37.39; 1Kor 1,8; 2Thessz 2,8; Jak 5,8; 2Pét 3,4).

Kettős várakozás lehet tehát bennünk: Jézus Krisztus születésére emlékezünk, de szívünket már a második eljövetelet ígérete is készülésre sarkallja! A kérdés, hogy számunkra mit jelent az advent. A bevásárlóközpontok, vásárok, főterek már egy hónapja az ünnepi hangulat megteremtésére törekednek (valószínűleg a fogyasztás fokozása érdekében), pedig advent első napja mindig november 27. és december 3. közötti vasárnapra esik. Ez a nap egyben az új egyházi év kezdete. Azonban az egyház nem petárdákkal és pezsgővel ünnepel, hanem a világosság felé mutat, elcsendesedést, Istenre figyelést hirdet. Korábban ezt az időszakot kisböjtnek is hívták a Húsvét ünnepe előtti nagyböjt után, hiszen ez is bűnbánati időszak, az oltárterítő lila színe is erre mutat. Az adventi koszorú gyertyagyújtása, az adventi vasárnapok üzenete és igéi lelki felkészülésünkben segítenek. Advent 1. vasárnapjának üzenete megtérésre hív minket. Csakis így köszönhetjük az érkező nagy királyt. Az evangéliumi ige Jézus bevonulása Jeruzsálembe, amely virágvasárnap evangéliuma is egyben. Advent 2. vasárnapján arra figyelünk, hogy két advent között éltünk, és ez azt is jelenti: ítélet előtt vagyunk, kegyelem alatt. Az Emberfia eljövetele, az érkező Megváltó áll előttünk, aki ítél élőket és holtakat. Advent 3. vasárnapja Keresztelő János prófétai hírmöki szerepét hangsúlyozza, aki Krisztusról beszél, akiben beteljesedett az ígélet. Advent 4. vasárnapja már a közelgő örömet hirdeti, témája: Érkezik a Megváltó – örvendezzettek! A Magnificat örömeke (Mária boldog imádságos szavai, amellyel magasztalja az Urat áldott állapotáért) el is hangzik a templomban ezen a vasárnapon. Tehát a bűnbánat és öröm egyszerre van jelen ezen időszakban. De nem elég gyönyörködni a minket körülvevő fényekben, magunknak is a világ világosságává kell válnunk. S ha a fényt befogadjuk a szívünkbe, szállást vesz nálunk, akkor örömmel imádkozzuk az új egyházi évben is: Jövel, Uram, Jézus!

Dr. Agod Anett

Presbiterek bemutatkozása

Fehér Tamás

51 éves presbiter vagyok. Környezetvédelmi mérnöki és népegészségügyi felügyelői képesítésekkel rendelkezem. Kórház-technológiai tervezéstől a külkereskedelemig, közegészségügytől a környezetvédelemig több szakterülettel is foglalkoztam. Jelenleg kormánytisztviselőként dolgozom.

Előző presbiteri ciklusomban a tájékoztatási munkacsoporton belül iratterjesztési részfeladatokat és ingatlan-üzemeltetéssel kapcsolatos feladatokat láttam el.

Nagy megtiszteltetésként fogadtam, hogy az idei tisztújítás eredményeként második presbiteri periódusomat kezdhettem meg. A gazdasági munkacsoportban presbiteri vezetőnk, Réti László irányításával részt veszek a pénzeszközök célszerű felhasználásának kimunkálásában, a Gyülekezet gazdasági életének segítésében, támogatások felkutatásában.

A jó működéshez elengedhetetlennek tartom az egyes munkacsoportok tevékenységének összehangolását, az információk naprakész áramlását, és nem utolsósorban azt is, hogy tagjaik megtapasztalják azt a testvéri, családi hangulatot, amiben nekem is részem lehetett.

Hajós élményeimből ismerem a „kormányos művészetét”, miszerint a hajónak néha kerülőket kell tennie, hogy célját elérje, csak közben nem szabad a célt szem elől tévesztenie. Adja Isten, hogy a konkrét, napi feladataink mellett lelki javainkkal is felelősséggel gazdálkodjunk, így lehessünk Gyülekezetünk kormányosai.

Lukács András

44 éves vállalkozásszervező közgazdász – humán és szervezetfejlesztési coach vagyok. A gyülekezetben presbiterként 4 éve töltök be tisztséget. Gazdasági és a programszervező munkacsoportnak vagyok tagja a választások óta. Több mint 10 éve tartozom a

gyülekezethez. Máté és Dóri gyermekeim is a gyülekezet aktív tagjai.

A gazdasági munkacsoportban a gyülekezet gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat végzek. A programszervező munkacsoportban a gyülekezet rendszeres és eseti rendezvényeivel foglalkozunk. A Budavári Fesztivál műsorát vezetem az elmúlt két évben, rendszeresen felolvasok a vasárnapi istentiszteleteken is, írtam cikket a Budavári Hírmondóba. Korábban tartottam áhítatot az ifjúsági és családos táborban is. Örömet jelent a Gospel kórusban való éneklés is számomra. A kórusal már egyre több alkalommal van lehetőségünk a gyülekezet előtt is megmutatni magunkat, s ezekkel a derűs énekekkel dicsérni az Urat.

A szolgálatban a tehetségemet tudom használni, erre teret kapok, s ezzel tudok segíteni a gyülekezetnek s a gyülekezet tagjainak. Ettől nagyobb öröm szerintem nem érhet.

Tarpataki Noémi

A Budavári Schütz Kórusal (ill. elnevezésével) egy évben születtem. A SZIE Allatorvos-tudományi Karán dolgozom állatorvosként, egyetemi adjunktusként. Házas, két szép gyermek édesanyja vagyok. A Budavári Gyülekezethez 1978 óta tartozunk. A Madocsai Miklós bácsi által is vezetett gyermek- és ifjúsági órákon kívül sokáig a Schütz kórust is „gyarapítottam”. 1986-ban konfirmáltam D. Szezik Imre, későbbi püspök úrnál. A nyári hittantáboroknak 2004 óta rendszeres résztvevői vagyunk. Kislányomat Imsi keresztelte és konfirmálta, kisfiam igazi katolikus ökumenikus keresztény, aki Ivántól is kapott áldást keresztelőjén a Pannonhalmi Apátságban. Férjemmel a negyvenesek bibliaórájának vagyunk rendszeres résztvevői. A legutóbbi ciklusban képviselőtestületi tag voltam. Presbiterként a diakóniai munkacsoporthoz csatlakoztam, mert mióta megismertem Albert Schweitzer szavait: „Az ember csak akkor erkölcsös, ha magát az életet tartja szentnek, a növényekét és az állatokét éppúgy, mint az emberét, és igyekszik a lehetőségekhez képest segítséget nyújtani minden szükséglet szenvedő életnek”, azóta sikerült megfogalmazni, hogy milyen szemlélettel szeretnék élni, amely azonban csakis a Jóisten segítségével, kegyelmével lehet áldott tevékenység. Aktívan szeretnék részt venni a testvér-gyülekezeti kapcsolatok segítésében is, tekintettel arra, hogy én is többször járhattam Nürnbergben. Konkrét feladatot még sokat látnék (pl. az itt konfirmáltak és „eltűntek” felkeresése szép sorjában), amelyet apránként, lépésenként lehet megvalósítani. Amennyire biztos pontja életemnek Budavár 34 éve már, remélem, hogy valamit én is tudok majd nyújtani, ha nem is oszlopos tagjaként, de oldalpillérként a Gyülekezetnek.

Tolnay-Knefely György M.

Harmadik ciklust kezdem meg presbiteri szolgálomban, másodikat pedig a Számvizsgáló Bizottságban. 62 éves, nyugdíjas gépészmérnök vagyok, gyermekkorom óta veszek részt gyülekezetünk munkájában.

Számvizsgálóként szerepem partikuláris, fő munkám az Építési és Műszaki Bizottság (munkacsoport) munkájának koordinálása. Utóbbi években nagyobb építési, kivitelezési munkáinkat jelentős hányadban külső források bevonásával sikerült megvalósítanunk: I. és II. kerület Önkormányzatai, valamint a Vároltalmazó Alapítvány fogadták be szakmailag előkészített ké-

relmeinket. A most induló ciklusban szeretnénk kihasználni a pályázati lehetőségeket.

A közelmúltban sikeres volt egy közös, részleges felújítás utáni templomtakarítás, melyet lelkészeink szerveztek. Ezzel a lehetőséggel a továbbiakban is élnénk, gyülekezeti tagjainkra számíthatunk!

A bizottsági munka, a vállalt tisztség felelősséggel jár. A határidők betartása, az építési és egyéb kivitelezési munkák ellenőrzése, a dokumentálás szabályszerűségének biztosítása, a források ellenőrzött felhasználása elvárt feladatunk. Önkéntes munkatársaink számára mindez nehéz lehet, a napi munkahelyi feladatok ellátása mellett.

Ennek sikeres – esetenként kudarcokkal is jár! – megvalósítása csoportunknak közös siker, ami erősíti, szorosabbá teszi gyülekezeti kapcsolatainkat.

A továbbiakban is igyekszem úgy szolgálni, hogy ott akkor-abbán segítsünk, ahol, és amikor szükség lesz rá.

Tél idején

Még mielőtt a varjak károgaása hallatszik csak a hideg délutánon és visszhangzik a falu utcáján át egészen a kertek hátulját súrolva, sétálok hazafelé. A levegőből a kályhák füstjét szippantom be, és a falu csöndjén morfondírozok. Ahogy szedem lépteim, az úton kétfelől sorakozó házak társaim a gondolkodásban, mintegy ösvényen, vezetnek a felé, amikor a leányok nagykendőbe burkolódzva szánkázhattak körbe a falun, lovas szánon, aztán a legények hóval várták őket. A mesékből, amilyeneket nagyapám is mondott, tudni lehet, hogy az ünnepek előtt voltak a disznóvágások, lett az ünnepre sonka, kolbász is sorakozott a padláson. Aztán jöttek a betlehemes gyerekek, szerették ezt még református öregjeink is, adtak nekik mogyorót, diót, aszalékot, azaz aszalt szilvát, körtét, amilyenek nekünk is szoktak száradni a kályha tetején.

A nagyvárostól távol, ezekben a régi időkben, a fény, az élet, ami után az ember áhítozott, azt remélte, várta ilyenkor. Aztán a december, az emberes hónapok legvénebbike, megannyi várákozásával és csodájával hozta a megváltás hírét. Az ünnepre való készülődés méltósága megadta azt, hogy igazán átéljék a karácsonyi történet mondanivalóját.

Télelő hó egyébként is bővelkedett a jeles napokhoz kötődő szokásokban, amelyek a természethez közel élő embert gyámolították, a földműves munkák pihenőidejében, hogy a téli napfordulóig tartó időszakban, amikor a sötétség egyre hosszabbodik, reménnyel teljenek. Ilyen Borbála, Luca.

Borbála (december 4.) napig lehetett cseresznye-, barack- vagy mandulagallyacska vízbe tenni, azt mondták, ha karácsonyig kivirágzik, akkor a háznál lévő leány biztos férjhezmenetelre számíthat. Luca (december 13.) napon „Luca-búzát” vetettek, amit szintén karácsonyra vártak, hogy kihajtsa. A Gergely-féle naptárreform előtt Luca az év legrövidebb napja telis tele különböző praktikákkal. Továbbélő babonák szerint teljes dologtúlmas nap az asszonyi munkákat nézve, viszont e napon kezdték el faragni a Luca székét, amelyen állva a karácsonyi éjféli misén megláthatták a boszorkányt, bár nálunk, kálomista öregapám házában az efféléket csak megmosolyogták.

E napon hangzik Svédországban a Lucák gyönyörű éneke is, amelyet hajdon lányok énekelnek a fejükön égő gyertyákkal. Luca, lux, fényesség jelentésű szóból ered. Északi népeknél télen még a városokban is mécsesek, gyertyák égnek, a fény újbóli eljövételét várva és fenntartva az emberek közti megértést, szeretetet. A karácsonyra kivirágzó „Borbála-ág”, sarjadó búza, örökzöld, az állandó megújulás jelképeként minden háznál jelen lehetett a mi vidékeinken is, a kinti sötétség és a vegetáció élettelen-ségének ellensúlyozására.

Kevesen tudják, hogy adventi koszorút Johann Hinrich Wichern, az evangélikus szeretetszolgálat megindítója készített először 1839-ben és hogy Luther Márton állított először karácsonyfát gyermekeinek, amelynek szokását aztán a Bécsben élő magyar főurak is átvették. A magyar paraszttársadalomba egészen későn került át e szokás, annál inkább volt jelentősége a karácsonyi asztalnak, amelyre alma, dió, méz, fokhagyma, kivirágoztatott Borbála-ág, Luca-búza került. A karácsonyi abrosz mindig szebb, különlegesebb volt a többinél, ezt használták vetésnél is. A mestergerendáról lógatták le az örökzöldeket, később a karácsonyfát is. Az asztal alá szalma is került, rá férfi és női munkaeszközök, hogy a következő évre ezek is megszentelődjenek.

Ebben a tél eleji várákozásban, a hidegben bizony jó arra gondolni, hogy jönnek a karácsonyi tizenkettek, sült otthon a jóféle almás, törhetjük a diót, mogyorót és mi is befogadhatjuk a reménységet a szívünkbe, és bizakodva nézhetünk a jövő felé.

Kutyaugatás hallatszik, még nem jött meg a hó, de már közeleg. Reggel már igencsak fagyott, nyitom a kisajtót, a farakás az udvaron, az eresz alatt várja a hideget, a kezemben mandulafa gallyacska. Az öreg ház sarkához hogy értem, pelyhekben szállingózni kezdett a hó.

*Bauer Eszter, néprajzkutató
Budapest-Pátka*

Ádvent mint böjt

Ádvent és böjt? Mégis hogyan kapcsolódik ez a két fogalom egymáshoz? Ádvent kapcsán inkább az örömteli és izgatott karácsony-várás jut eszünkbe, böjtről hallván pedig a húsvétot megelőző, visszafogottabb nagyböjti várakozásra asszociálhatunk. A kettő mintha ütné egymást a mai gondolkodás szerint.

Pedig elég, ha megpróbálunk egy kicsit gondolkozni! Ha van nagyböjt, akkor lennie kell kisböjtnek is. A magyar néphagyomány az ádventi időszakot nevezi kisböjtnek is, utalva a karácsony húsvéthoz hasonló kiemelt szerepére az egyházi esztendőn belül. Bizony, eredetileg a karácsonyt is böjttel várták az emberek, sőt, régebben ádvent már a Márton-napi libalakoma után elkezdődött, így tehát hat hétig tartott ez az időszak, szemben a mai négy héttel. Már a négy hetes ádvent idejéből való az a szokás, hogy az általunk is használt ádventi koszorú kör és kereszt szerkezetű legyen. A kereszt szárainak metszéspontjába – tehát a koszorú középpontjába – egy szem csipkebogyót tettek, amely azt a mágikus pontot jelölte, ahol Isten Jézus Krisztusban belép a világba. A négy méhviasz gyertya pedig a kereszt és a koszorú négy találkozási pontján állt.

Maga a böjt Magyarországon hagyományosan a szerdai és pénteki napokra vonatkozik, ilyenkor nem esznek húsféléket. Vasárnap viszont soha nem tartanak böjtöt! Szenteste napja szigorú böjti nap, amikor csak napi három alkalommal, kizárólag kenyeret és vizet szabad fogyasztani. Mai világunkban a húsböjt mellett már számos egyéb fajtája is van a böjtölésnek. E sorok írója például édességböjtöt tart az említett napokon, mivel a mai ember számára úgy gondolom sokkal nagyobb kihívást jelent a süteményekről, cukorkákról való lemondás, mint a mára már elég általánossá vált húsfogyasztásról. Természetesen a böjtnek nem feltétlenül kell a táplálkozáshoz kötődnie, léteznek például a káros szenvedélyekkel, illetve az egészségtelen életmóddal összefüggő formák is, például a dohány- vagy alkoholböjt, a televízió- vagy internetböjt, az autó- vagy kána-péböjt. Ki-ki megtalálhatja a leginkább őt érintő böjti formát.

De mi is a böjt célja tulajdonképpen? Szent Ágoston, IV. századi egyházatyja, az ágostonos szerzetesrend – amelyhez Luther is tartozott – szellemi atyja ezt így határozta meg: *„Az Úr születésének napja (...) olyan, mint egy esküvő. Lelki nászban egyesül Krisztus [az ő] jegyesével, az Egyházzal. Mert házasságra lépett Krisztus az Egyházzal akkor, amikor emberi testet vett magára. Ha ilyen menyegzőre vagyunk hivatalosak, ha az Atya, a Fiú és a Szentlélek vendégei leszünk, nézzünk ma-*

gunkra, hogyan vagyunk felöltözve! Amennyire csak lehet, Isten segítségével tisztítsuk meg szívünket és testünket, hogy az égi vendéglátó semmi kivetnivaló szennyet, rothadást, takargatott piszkot ne találjon bennünk!” A belső megtisztulás tehát a fő cél. Nem önmagáért való dolog a böjt, hanem a tudatos felkészülést hivatott elősegíteni. Mennyire egybecseng ez a törekvés a Máté evangéliumában olvasható egyik boldogmondással: *„Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent.”* Mi másra készülünk ádventben, mint arra, hogy lelki szemeinkkel meglássuk a közénk jött Isten Fiát!

Szeretnék a testvérek figyelmébe ajánlani egy olyan embert, aki már életében nem csak látta, de hallotta is az Istent. Bess McNeil ugyan csak a filmvásznon létezik, a dán Lars von Trier *Hullámtörés (Breaking the Waves)* c. alkotásának főszereplőjeként, de története annyira valóságos, hogy egy XX. századi szent megrendítő életét látjuk kibontakozni magunk előtt. A filmről annyit, hogy az Aranyszív-trilógia első részeként készült 1996-ban, és egy skót presbiteriánus lány és egy olajfűrótoronyon dolgozó munkás házasságának történetét meséli el. A némileg együgyű Bess a teljes odaadás és a szívbeli tisztaság megtestesítője. Életének számos mozzanata párhuzamba állítható bibliai eseményekkel és szereplőkkel. Bess hitélete és cselekedetei alapján egyértelműen a bibliai tisztaszívűek csoportjába tartozik. A két és fél óra hosszú, drámai fordulatokban gazdag filmet, különösen így ádvent idején, tiszta szívvel ajánlom minden felnőtt embernek!

Azonban nem kerülhetem el a film kapcsán annak a kérdésnek a föltevését, hogy mi értelme van tisztaszívű emberként élni? Miért éppen az bukik el, aki a leginkább megérdemelné a boldog életet? Miért az lesz a számkivetett, aki a leginkább törekszik a krisztusi életre? Miért az válik áldozattá, akire még nagyon is szüksége lenne a világnak? Miért a képmutatók diadalmaskodnak? Hogyan lehetséges az, hogy itt a Földön nem terem babér az igazaknak? Miért nem boldogul, aki nem tesz mást, minthogy tiszta szívből szeret? Miért...miért...miért?

Kínos kérdések egy hívő ember számára, de nem fojthatjuk el a lelkünk mélyén ott motoszkáló kételkedéseket! Hitünk megerősödése érdekében igenis szembe kell néznünk ezekkel a kérdésekkel. Az önbecsapás és az önáltatás nem vezet célra. Így is előfordulhat, hogy igazságérzetünk régóta szenved gyógyíthatatlan sebektől. Mit tehetünk ilyen kilátástalan helyzetben? Nem tudom a választ.

De bármennyire is elkeseredettek vagyunk, ne felejtjük el: egyszer lesz majd második ádvent is...

Kövecses László

E s e m é n y n a p t á r 2012. ÁDVENT - KARÁCSONY

December 2. vasárnap Ádvent 1. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

15.00 – Ádventi családos délután

kicsiknek és nagyoknak
Kézműves-foglalkozások, vendégünk lesz *Richly-Kárpáti Éva*, aki a *Ne félj, te kicsiny bárány* című daloskönyvből tanít új énekeket. A nap végén a gyermekek a Mikulással is találkozhatnak.

18.00 – Ádventi vesperás

zsoltárenekés istentisztelet a templomban
Vezeti: *Ferenczi Ilona* és *Ruthner Judith*
Igét hirdet: *Balicza Iván*

December 4. kedd

18.00 – Ádventi sorozat a kápolnában

Kitárom előtted szívem címmel
igehirdetés sorozat vendég igehirdetőkkel
Az este vendége: *Péter Zoltán*
ceglédi lelkész

19.00 – Képviselő-testületi gyűlés

December 7. péntek

18.30 – Orgonazenés áhítat

Vendégünk: *Finta Gergely* orgonaművész,
a Deák téri templom orgonistája,
az EHE tanszékvezetője

December 9. vasárnap Ádvent 2. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet

Igét hirdet: *Bajnóczi Mária* teológus

19.00 – Fészekrakó kör – fiatal házások és

házasságra készülő fiatalok alkalmá
Témánk: *A lelki élet a családban*

December 11. kedd

18.00 – Ádventi sorozat a kápolnában

Kitárom előtted szívem címmel
igehirdetés sorozat vendég igehirdetőkkel
Az este vendége: *Tóth Károly*
takácsi lelkész
a *Budavári Gospel Kórus* ádventi szolgálata

December 13. csütörtök

19.30 – Házaskör

Témánk: *Hivatásunk, elhívásunk és
a gyermekeink pályaválasztása*

December 14. péntek

18.30 – Orgonazenés áhítat

Orgonál: *Bán István*, orgonaművész,
gyülekezetünk karnagya

December 16. Ádvent 3. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

11.00 – Schütz kórus szolgálata:

Buxtehude: In dulci jubilo

19.00 – Férfi kör - Témánk: *Mi a kegyelem?*

December 18. kedd

18.00 – Ádventi sorozat a kápolnában

Kitárom előtted szívem címmel
igehirdetés sorozat vendég igehirdetőkkel
Az este vendége: *Szabó Vilmos*
zalaegerszegi lelkész

December 21. péntek

18.30 – Orgonazenés áhítat

Orgonál: *Wagner Szilárd*, orgonaművész,
egyházunk orgonareferense

December 23. vasárnap Ádvent 4. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

December 24. hétfő Szenteste

Istentisztelet a Bécsi kapu téren:

15.00 – Gyermekek karácsonyi szolgálata

16.00 – Karácsonyi ünnepi istentisztelet

Igét hirdet: *Bence Imre*

24.00 – Éjféle istentisztelet

Igét hirdet: *Balicza Iván*

Istentisztelet Budagyöngyén:

16.00 – Karácsonyi ünnepi istentisztelet.

Igét hirdet: *Balicza Iván*

December 25. kedd Karácsony 1. napja

Istentisztelet a Bécsi kapu téren:

9.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

11.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás*

Schütz kórus szolgálata:

Telemann: Hosianna dem Sohne David

18.00 – Istentisztelet

Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

Istentisztelet Budagyöngyén:

9.00 – Úrvacsorai Istentisztelet

Igét hirdet: *Dr. Agod Anett*

December 26. szerda
Karácsony 2. napja

Istentisztelet a Bécsi kapu téren:

9.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Bence Imre*

11.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Balicza Iván*

Figyelem: 18.00 órakor nem tartunk istentiszteletet!

Istentisztelet Budagyöngyén:

9.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Balicza Iván*

December 28. péntek

18.00-tól ifjúsági elő-szilveszteri együttlét

sok játékkal, énekléssel, vetélkedővel

és közös vacsorával.

December 30. vasárnap
Karácsony utáni vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

December 31. hétfő
Óév

Istentisztelet a Bécsi kapu téren:

18.00 – Ünnepi istentisztelet

Igét hirdet: *Dr. Agod Anett*

23.30 – Óévbúcsúztató áhítat

Igét hirdet: *Bence Imre*

Istentisztelet Budagyöngyén:

18.00 – Ünnepi istentisztelet.

Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

2013. január 1. kedd
Újév napja

Istentisztelet a Bécsi kapu téren:

9.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Balicza Iván*

11.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Bence Imre*

18.00 – Istentisztelet

Igét hirdet: *Bence Imre*

Istentisztelet Budagyöngyén:

9.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás*

Január 6. vasárnap
Vízkereszt ünnepe

Istentisztelet a Bécsi kapu téren:

9.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Balicza Iván*

11.00 – Úrvacsorai istentisztelet

Igét hirdet: *Dr. Fabiny Tamás*

16.00 – **Családok délután** – Kisgyermekes családok találkozása, totyogók istentisztelete

18.00 – Istentisztelet

Igét hirdet: *Bence Imre*

Istentisztelet Budagyöngyén:

9.00 – Úrvacsorai Istentisztelet

Igét hirdet: *Bence Imre*

Január 8. kedd

18.00 – Gyülekezeti biblióra

19.00 – Presbiteri gyűlés

Január 13. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet

19.00 – Fészekrakó kör – fiatal házások és házasságra készülő fiatalok alkalmá.

Január 17. csütörtök

19.30 – Házaskör

Témánk: *Mit jelent a múltó időnkben az örökkévalóság?*

Január 20. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

19.00 – Férfi kör

Témánk: *A monoteista vallások összehasonlítása*

Január 20-27.

Ökumenikus imahét

a területünkön élő más felekezeti gyülekezetekkel közösen.

A részletes programot később plakáton és szórólapokon tesszük közzé.

Január 27. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

A **11.00** órakor kezdődő istentisztelet után közös kávézás lesz.

Február 2. szombat

16.00 – Gyülekezeti családos farsang

a Budavári Önkormányzat Épületének aulájában. Jelmezfelvonulás, játék nyereményekkel, színes műsor, élő zenés táncház az Áldomás táncház szervezésében, büfé.

Február 5. kedd

18.00 – Gyülekezeti biblióra

19.00 – Presbiteri gyűlés

Február 10. vasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben

18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet

19.00 – Fészekrakó kör – fiatal házások és házasságra készülő fiatalok alkalmá

Február 17. vasárnap
Böjt 1. vasárnapja

Istentiszteletek a szokott rendben

19.00 – Férfi kör

Témánk: *Az ateizmus és a vele járó életformák*

Február 21. csütörtök

19.30 – Házaskör

A Lelkészi Hivatal

(1014 Budapest I. Táncsics M. u. 28.)

minden munkanap 9.00-13.00-ig tart nyitva

☎ és fax: 356-97-36

Internet: <http://budavar.lutheran.hu>E-mail: budavar@lutheran.hu**Gyülekezetünk lelkészei:****Balicza Iván** – igazgató lelkész

☎ 356-97-36/15

e-mail: balicza@t-online.huFogadóóra: *kedd 10.00-13.00*és *péntek 9.00-13.00***Bencéné Szabó Márta** – lelkész

☎ 356-97-36/18

Fogadóóra: *csütörtök 9.00-13.00***Bence Imre** – lelkész, esperes

☎ 356-97-36/18

e-mail: imre.bence@lutheran.huFogadóóra: *hétfő 9.00-13.00 és 15.00-18.00***dr. Agod Anett** – beosztott lelkész

☎ 20/7703-027

e-mail: anett.agod@lutheran.huFogadóóra: *hétfő 9.00-11.00*és *csütörtök 10.00-12.00**A lelkészek a megadott fogadóórákon kívül telefonon egyeztetett időpontban kereshetők fel.***dr. Fabiny Tamás** – püspök ☎ 394-23-35e-mail: tamas.fabiny@lutheran.hu**dr. Pócze Tibor** – felügyelőe-mail: aszodipocze@t-online.hu**A Gazdasági Hivatal***hétfő, szerda, csütörtök és péntek**8.00-15.00-ig tart nyitva***Felhívás**

Az ország gazdasági helyzetével párhuzamosan romlik gyülekezetünk helyzete is. A tavalyihoz képest 1 millió forinttal kevesebb az önkéntes egyházfenntartói járulék, pedig a gyülekezet ebből tudja a hitéleti tevékenységét fedezni.

Megértjük Testvéreink nehéz helyzetét, és azokat kérjük elsősorban, akik megtehetik, hogy egyházfenntartásukkal járuljanak hozzá a Budavári Gyülekezet működéséhez.

Egyúttal köszönjük mindazoknak, akik eddig is szerető támogatásukkal tették lehetővé az egyházi életet.

*A Budavári Egyházközség Elnöksége***Közlemény**

Budavári parkolási rendről

A közeljövőben (várhatóan 2013. január 1-jétől) megváltozik a parkolási, ill. behajtási rend a templomunk környékén. Azok a testvérek, akik érintettek (pl. hétköznapiakon, parkolási-díj fizetős időben érkeznének autóval, vagy hétvégén a templom közelében kívánnak parkolni), kérjük, hogy telefonon előre érdeklődjenek a parkolási rend feltételeiről a Lelkészi Hivatalban.

**Evangélikus műsorok
a Magyar Televízióban****December 5. szerda** – Hajnali gondolatok –
*Nagyné Szeker Éva***December 9. vasárnap** – Mai hitvallások – Beszélgetés
*Dr. Fábri Györggyel***December 16. vasárnap** – Evangélikus magazin**December 22. szombat** – Hajnali gondolatok**December 25. kedd** – Karácsonyi evangélikus istentisztelet közvetítése a Budapest-Deák téri templomból. Igét hirdet *Gáncs Péter* püspök. Magyar Televízió *m1 és m2 11.00***Evangélikus műsorok
a Magyar Rádióban****December 3. hétfő** – Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház főlórája *Kossuth Rádió 13.30***December 17. hétfő** – Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház főlórája *Kossuth Rádió 13.30***December 26. szerda, Karácsony másnapja** – Evangélikus istentisztelet közvetítése Piliscsabáról. Igét hirdet *Kézdy Péter* a gyülekezet lelkésze. *Kossuth Rádió 10.04***December 31. hétfő, Óév napja** – Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház főlórája *Kossuth Rádió 13.30*

TEOLÓGIA MINDENKINEK**Reformáció és nők**

**Kossuth Zsuzsanna
(1817–1854)**

Ha sorozatunk előző cikkében azt írtam, hogy Mária Dorottya egyáltalán nem volt egy szokványos XIX. századi úrhölgy, akkor ez a megállapítás hatványozottan igaz Kossuth Lajos legkisebb húgára, Kossuth Zsuzsannára. Személye alighanem azért nem ismert széles körben, mert legendás alakká magasztosult bátyja árnyékában fejtette ki áldásos tevékenységét egész életében. Az evangélikus vallású Kossuth család Lajos által írta be nevét a történelembe, pedig ebben az esetben is igaz a mondás – még ha kicsit elferdítve is –: „minden sikeres férfi mögött áll egy nő”.

Zsuzsanna Sátoraljaújhelyen látta meg a napvilágot. Gyerekkora óta egyetlen bátyja büvökörében élt családjával együtt, mivel Lajos volt az egyetlen fiú utód, aki továbbvihette apjuk ügyvédi praxisát. Tizenhat éves korában fel is költöztek Pestre Lajoshoz, mivel idősödő apjuk állás nélkül maradt. Ettől fogva Zsuzsanna bátyjának „titoknoka”, mai szóval élve segédszerkesztője lett. Az *Országgyűlési Tudósítások*, illetve annak jogutódja, a *Törvényhatósági Tudósítások* szerkesztése mellett a mindennapos ügyvédi adminisztrációban is Lajos jobb kezének bizonyult. 1837 és 1840 között pedig – bátyja bebörtönzésének idején – az egész család anyagi ügyeit ő intézte.

Felelősségteljes és időigényes munkáinak következtében még ifjúként sem kapcsolódott be a pest-budai bálé életbe, amelyben azért más tényezők is közrejátszhattak: „Nem külső szépsége tette érdekessé – habár gyönyörű nagy kék szemei valóságos Kossuthszemek voltak, s feltűnő magas, deli termete minden tekintetben kifogástalan vala. (...) Arca azonban inkább szabálytalan volt, vonásai bájolóknak nem voltak nevezhetők, de homlokáról oly érthetően jegyezte jellegét az ész, a szellem és az értelem, hogy ki őt beszélni hallá, gyakran el-elbájtatték...” – írja róla Vachottné Csapó Mariska. Kimagasló értelmi képességeivel meg is találta élete párját Meszlényi Rudolf személyében, akivel 1841-ben kötött házasságot Budán. Külön érdekesség, hogy Kossuth Lajos Meszlényi Teréziát vette el néhány hónappal korábban. A két Kossuth-testvér és a két Meszlényi-testvér tehát keresztbeházasodott. Erre a tényezőre is alapozta a kutató, Kertész Erzsébet azt a tézist, hogy Kossuth Lajos és Zsuzsanna „ikerlelkek”.

Az esküvő után Meszlényi Rudolf sárbogárdi birtokára költöztek, ahol három gyermeknek is életet adott Meszlényiné. Az 1848. év elején váratlanul meghalt férje, aminek hatására visszaköltözött gyermekeivel Pestre. Itt érte őket a szabadságharc kitörése és év végéig, az osztrák csapatok közeledténél híréig itt is maradtak. A „felszabadítás” elől a kormányhoz hasonlóan Debrecenbe menekültek.

Ekkor vette kezdetét Kossuth Zsuzsa életének legismertebb szakasza. 1849 elején Flór Ferenc vezetésével újjászervezték a tábori kórházakat, s a sebesült-ellátásban oroszánrészt vállalt Zsuzsa is. A debreceni asszonyokat rávette arra, hogy zászlók hímzése helyett tépést készítsenek a sebek bekötéséhez. Ennek állított emléket Munkácsy Mihály: *Tépéscsinálók* c. híres festményével. Nem hiába nevezte ki hűgát április 16-án Kossuth Lajos „az összes tábori kórházak főápolónőjévé”. A keresztényi szeretet jegyében nem csak a magyar honvédeket, de az ellenség katonáit is ellátták a korban páratlanul jól felszerelt tábori kórházakban.

Ennek ellenére a szabadságharc leverése és az azt követő megtorlás végletesen megpecsételte Kossuth Zsuzsanna sorsát. A világosi fegyverletétel (augusztus 13.) után Aradról Nagyváradra menekülő asszonyt családjával együtt elfogták a cári csapatok, majd pár hónap múlva átadták az osztrákoknak, akik a hírhedt pesti Újépületbe szállították őket. Itt a „legszigorúbb büntetés” végrehajtása alól csak az a néhány jóérezsű osztrák tiszt mentette meg Zsuzsannát, akiket sebesülésük idején ugyanolyan önfeláldozással ápolt, mint a magyarokat. Azonban ez után sem lett könnyebb az élete. Hogy fenntartsa családját, nevelőintézetet nyitott Pesten Jubál Károly mérnökkel együtt, akivel 1851-ben összeesküvést szőtt a szabadságharc folytatása céljából. Ennek a szívszorító és belső megosztottságtól sem mentes, tragikus kimenetelű összeesküvésnek a története a már említett Kertész Erzsébet: *Kossuth Zsuzsanna* c. könyvének 12. fejezetében olvasható.

Kossuth Zsuzsanna ismét az Újépületbe került lánnyaival együtt, majd súlyosra forduló tüdőbaja miatt átszállították a bécsi rabkórházba. Innen már sosem térhetett vissza Magyarországra. Az Egyesült Államok nagykövete elérte, hogy családjával együtt szabad legyen, ám ennek az örök száműzetés volt az ára. Brüsszelbe mentek, majd az osztrák titkosrendőrség messze elérő zaklatásai miatt New Yorkban telepedtek le. Nyugatra költözve sem volt hajlandó elfogadni semmilyen könyöradományt és lányait sem arra nevelte, hogy a Kossuth-származás legyen létalapjuk: „Az én gyermekeimnek munkából kell megélniük, nem pedig mások jótékonyságából!” Büszke becsületességgel dolgozott csipkeverő műhelyében, amíg a túlhajsolt munkatempó végleg le nem gyengítette. Harminchét évesen halt meg, 1854. június 29-én. „Ikerlelke”, akivel a sikertelen összeesküvés következtében megromlott a kapcsolata, még negyven évig élt száműzetésben.

Kövecses László

Pillantás a múltba – és buzdítás a jövőre

Gondolatok a nürnbergi testvérkapcsolati jubileum után

„20 éve együtt az úton” – ez volt a mottója a bajormagyar testvérkapcsolati jubileumi ünnepségnek Nürnbergben. Több százan eljöttek Magyarországról és Németországból az egyes gyülekezeti, diakóniai és iskolai-óvodai testvérkapcsolatokból, hogy – istentiszteleteken, műhelymunkák során, koncerteken, beszélgetésekben és beszédekben, sportban – együtt ünnepeljék a minket összekötő kapcsolatot. Mint szervező már két éve készültem erre az ünnepségre, és meg kell mondanom, hogy számomra nagyon gazdagító élményt jelentettek a közösen eltöltött napok. Öröm volt érezni, mennyire élő a testvérkapcsolat. Öröm volt látni, hányan gazdagodnak azáltal, hogy saját templomtornyukon túl tekintenek, és Jézus Krisztus egyházát úgy élik, hogy országos, nyelvi és mentalitásbeli határokat hidalnak át, és közös hitükben, de barátságokban is eggyé válnak. Ezt mindkét egyházunk számára nagy ajándéknak tekintem.

Hogy a jubileum helyszíne éppen Nürnberg lett, és hogy a St. Sebald gyülekezet így valamennyire – az evangélikus Wilhelm Löhe Iskola mellett – házigazdája lehetett a találkozóknak, különlegesen is öröm volt számomra. Így természetes, hogy a mi testvérkapcsolatunk Budavár és St. Sebald között gyakran állt fókuszban. Dr. Ludwig Markert és D. Szebik Imre emlékeztek vissza a kezdetekre, hiszen az 1983-ban Nürnbergben megrendezett ökumenikus találkozó lett partnervizonyunk alapköve. Balicza Iván és Gerhard Schorr többször szolgáltak, és mint régóta a testvérkapcsolatban aktív lelkesek lendülettel, derűvel számoltak be úgy, hogy érezni lehetett, mennyire nem csak kettejüknek, hanem mindkét gyülekezetnek szívügye ez. Így nemcsak része vagyunk az országos testvérkapcsolatnak, hanem a hivatalos testvérkapcsolati szerződés aláírásának az egyik előfutára.

Azzal, hogy bő két éve Ebernbén szolgálók, ahonnan egyébként virágzó együttműködés épült fel a Deák-téri gyülekezettel, már kevésbé lehetek jelen a Sebald-Budavári testvérkapcsolatunkban, de még mindig otthon érzem magamat Budavárban és St. Sebaldban. Hálás vagyok a barátságokért, amelyek még ma is összefűznek engem a budavári gyülekezettel. A váriaktól kapott szeretet nagy kincs számomra.

Megható volt számomra, hogy nem kis számban, hanem harmincan is jöttek gyülekezeti tagok a Vár-

ból. Meg természetesen nagyon örültem, hogy a régi tini-testvérkapcsolat révén most is sok fiatal jött el. Reményem és kívánságom az, hogy a nürnbergi találkozó szerzett tapasztalatok, a közös ünneplés hozzásegítsenek ahhoz, hogy a jubileum ne csak visszapillantásnak adjon helyet. Hanem buzdítson, hogy szívvel-lélekkel építsük a testvérkapcsolati jövőt, hogy azt, amiben életünk, hitünk nézve közösen gazdagodtunk, továbbadjuk gyülekezeteink utánunk jövő nemzedékeinknek.

„20 éve együtt az úton” – ez a mottó tulajdonképpen nem is teljesen stimmel, ha visszatekintünk. Hiszen jövőre már 30 közös évet ünneplünk. Isten áldja mindkét gyülekezetet és a közös testvérkapcsolatot, és adjon még sok közös esztendőt.

Holger Manke

Autópálya-pihenő Nürnberg felé – megáll a busz, kiszállunk, és máris más evangélikus buszok társaságában találjuk magunkat. Ismerősök, rokonok, diákok és tanárok köszöntik egymást mosolyogva. Jó így találkozni, egyfelé az úton. Jó megélni a közösséget, ami kiemel a hétköznapokból, és ugyanakkor hat majd a találkozó utáni mindennapokra is, hiszen közös élménnyel gazdagodunk.

Alighogy kiszállunk a Löhe-Schule előtt a budavári buszból, szembe jön az iskola lépcsőjén Stefan Meyer. Huszonöt éve vele szerveztük az ifjúsági cseréket. Akkor láttuk a teaház ötletét, akkor éltük át először a húsvét-hajnali istentisztelet áhitatát. Visszagondolok arra az alkalomra, amikor először ültem a Sebald templomban istentiszteleten. A gyerekek ott voltak a liturgián, és az ígértéskor mentek ki a gyerekfoglalkozásra. Még egy megvalósított ötlet, amit a testvérkapcsolatnak köszönhetünk. A sor végtelen, most csak néhány morzsát tudtam fölillantani.

Gyülekezetünk több tagja úgy lehetett a találkozó részese, hogy baráti családoknál laktunk. Dannenfeldték, Rothék, Herzogék, Bánék és a többiek. Mintha ott hon volnánk. Kabátom galléjára a Sebald-templom kitűzőjét raktam, rajta a Sebaldus-sír csiga motívumával, amit 5 éve kaptam. Gerhard Schorr örömmel vette észre, megölelt, és azt mondta: „Te már úgyis félig sebaldi vagy!”

A testvérkapcsolatnak ezt a sok ajándékát és örömet mélységét szeretném továbbadni mindenkinek.

Sólyom Anikó

Emlékezés az 500 évvel ezelőtt született Huszár Gálra

Lehet, hogy sokan közülünk a pesti Deák téren, a könyvesbolt mellett elhaladva találkoztunk először Huszár Gál nevével. Most azonban, születésének 500. évfordulóján mást is megtudhattunk róla: az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a magyar tudomány napja alkalmából egy egész előadássorozatot szenteltek a magyarországi reformátor életének és munkásságának.

A XVI. század második felében két jelentős énekeskönyvet adott ki Huszár Gál, a zaklatott életű prédikátor. 1561-ben fejezte be első énekeskönyvét, amelyet Debrecenben jelentetett meg Méliusz Juhász Péternek szóló ajánlással. Ebből az énekeskönyvből ismerjük azt az egyszerű és fenséges dallamot,

amely a ma használatos énekeskönyvünk egyik versét, *A fényes nap immár lenyugodott* kezdetű szöveget kíséri.

Huszár Gál második énekeskönyve, a magyarországi reformáció legjelentősebb kottás énekes- és imádságos könyve 1574-ben jelent meg Komjátiban. Ez az énekeskönyv két terjedelmes részből áll: az első részben

liturgikus énekek szerepelnek, valamint gyülekezeti énekek, imádságok és szertartási előírások, a második részben többek között Batizi András, Nagybáncai Mátyás, Szegedi Gergely, Szegedi Kis István, Sztárai Mihály énekei, amelyek közül ma is énekelünk néhányat.

Huszár Gál az egyik svájci reformátorral, Bullingerrel is levelezett. 1557-ben kelt levelében hosszasan panaszkodott a török miatt, aki Budát, a fővárost elfoglalta, lakosait elűzte, a várost pusztával tette egyenlővé, az asszonyokat, ifjakat rabszolgának hurcolta. Ugyanakkor arról is beszámolt, hogy a már elfoglalt területeken a török nem hátráltatja a keresztény tanok terjesztését, sőt az is előfordul, hogy a törökök csapatostul mennek az istentiszteletra, ahol meghallgatják a prédikációt, s csak akkor vonulnak el, amikor az úrvacsoraosztás elkezdődik. Ó, bárcsak a budavári evangélikus templomba is csapatostul mennének a magyar hívek, ahol meghallgatják a prédikációt és még akkor sem vonulnak el, amikor az úrvacsoraosztás kezdődik, csak utána!

Ferenczi Ilona

Fenyvesi Félix Lajos

J. S. Bach oratóriuma a Budavári evangélikus templomban

A vasárnapi kora estben
suttogva imádkoznak.
Bevonul a kórus ünneplő lélekkel,
keresztként hátára veszi a hóillatú

É N E K E T

csend lesz, s a kezek imára kulcsolódnak.

A nagy ablakban a lehajló Isten árnya,
a lámpán tört ragyogása szemeknek,
századok roppant súlya a boltozaton:

„Ujjongjatok és örvendjete,
magasztaljátok e napokat,
amit a Magasságos cselekedett.”

Mondja örömmel a hírt az evangélista.

És fölsír a kised a csellóhúrokon.

Közben a pásztorok szépen körbeállják,

fönt ezüst csillag suhan az esti égen;

fárad a korál, de dúdolja halkan:

„Mind boldogok legyetek,
Isten emberként megszületett.”

Áronnak vesszeje megvirágozék,
Tiszta szűztől gyermek születék,
Mennyei királyul nekünk adaték,
Krisztus Jézusnak nevezteték!

Huszár Gál 1560-ban megjelent énekeskönyvének egyik karácsonyi énekével kívánunk a gyülekezetünk minden tagjának és hozzátartozóinak áldott és békés karácsonyt. Azt kívánjuk, hogy az ünnep igazi örömét és fényét Isten adja meg, aki értünk munkálkodott a testtelés csodájában, ott Betlehemben. Bármilyen élethelyzetben ünnepelünk is, az Ő szeretetének a melege adion belső békét és reménységet, kisugárzó szeretetet és félelem nélküli napokat.

Áldott ünnepeket és boldog újévet kívánunk a gyülekezet elnöksége és munkatársai, valamint a Hírmondó Szerkesztősége nevében!

Hírek - Hírek - Hírek – Hírek

- Október 1-jén elkezdődött a templom oltárterének és előterének szigetelése és felújítása. A felújítás 2,5 millió Ft-ba került. A felújítás költségeit az egyházközség önkormányzati pályázatokból, egyházmegyei beruházási keretből kapott támogatásból és a gyülekezeti tagok adományából finanszírozták.
- Október 1-jén tartottuk Budavári Evangélikus Szabadegyetem első alkalmát. Dr. Fabiny Tamás püspök *Júdás Iskariótes és az antiszemitizmus gyökerei* címmel tartott előadást.
- Október 7-én a 11 órakor kezdődő hálaadó istentiszteleten – amikor gyönyörű, terményekből összeállított hálaadó asztal feledtette velünk, hogy a templomunk vakolata már le van verve – nemcsak a betakarítás ajándékáért adtunk hálát, hanem a családi életünkért is. Így az idén kerek házassági évfordulójukat ünneplő testvérek részesültek áldásban.
- Október 7-én 18 órakor a *Teremtés ünnepkör* záró alkalmaként ökumenikus istentisztelet volt templomunkban, amelyen Balicza Iván és Dr. Széchezy Béla szolgált.
- Október 10-én három egyházmegyei lelkészi munkaközössége tartotta gyűlését Budán, a hegyvidéki templomban. Ezen az alkalmon Bence Imre esperes tartott igehirdetést előkészítő előadást.
- Október 11-14-ig volt Nürnbergben a bajor-magyar egyházi kapcsolatok 20 éves évfordulója. Az országos evangélizáció – *Hazatérés* címmel – idén is a Deák téren került megrendezésre. Egyházközségünkben is részt tudtak venni az egész napos programon.
- Október 14-én vasárnap este az idei tanév első ifjúsági zenés istentiszteletén a gitárkíséretes spirituálé-éneklés után a Budavári Gospel Kórus is bemutatkozott. A kórus négy új, lendületes gospellet tette igazán színessé az istentiszteletet.
- Október 20-án – a templombelső felújításának befejezése után – takarító napot tartottunk a gyülekezetben. Öröm volt látni, hogy 25 testvér idejét és energiáját nem sajnálva miként tett meg mindent azért, hogy a templom újra tiszta és takaros legyen.
- Október 20-án – a templombelső felújításának befejezése után – takarító napot tartottunk a gyülekezetben. Öröm volt látni, hogy 25 testvér idejét és energiáját nem sajnálva miként tett meg mindent azért, hogy a templom újra tiszta és takaros legyen. A legfiatalabb aktív résztvevő 16 éves, a legidősebb 85 éves(!) volt. Köszönet mondunk segítőkész testvéreinknek.
- Október 24-én Bor Ferenc gondnok és a lelkészek látogatást tettek az ajándékba kapott badacsonyi pihenőházban. A műszaki állapotfelmérés, a tennivalók meghatározása mellett a gyülekezeti pihenőház fejlesztésének lehetőségeiről tartottak megbeszélést.
- Október 25-én megtörtént az udvari függőfolyosó műszaki átadása. A nyár közepén kezdődött felújítás 1,7 millió forintba került, amelyet elsősorban önkormányzati felújítási támogatásokból valósíthattunk meg.
- Október 26-án Balicza Iván szolgált úrvacsorai igehirdetőként a Protestáns Szakkollégiumban szervezett evangélizáción.
- Október 27-én lelki nap volt a Deák téri Evangélikus Gimnáziumban, amelyen többek között Bence Imre lelkész tartott előadást az 5. és 6. osztályosok számára *Merre van a felfele?* címmel. A nagy érdeklődéssel kísért előadást élénk beszélgetések és interaktív csoportmunkák követték, amelyen az ember Istenhez való vágyakozásáról és az ember ember-voltáról volt szó.
- Október 28-án templomunkban tartotta a Magyar Egyházak Ökumenikus Tanácsa a reformáció ünnepi hetének megnyitó istentiszteletét, amelyen több protestáns egyházi vezető szolgált. Dr. Böleskei Gusztáv igehirdető mellett Dr. Fabiny Tamás püspök, Pataky Albert, az evangéliumi püskösi közösség elnöke, Papp János, a baptista egyház elnöke, Szuhánszky Gábor, a metodista egyház képviselője, Fischl Vilmos evangélikus lelkész MEÖT főtitkárral és a házigazdákkal együtt szolgált a liturgiában. Ezen az ünnepi istentiszteleten mutatta be a gyülekezetünk Schütz-kórusa Bán István orgonaművész-karnagy új kórusművét, amelyet a 128. zsoltár szövegére írt.
- Könyvbemutató volt október 29-én a Litea könyvesboltban, amelyen Fenyvesi Félix Lajos költő új verseskötetét mutatták be az érdeklődőknek. A szerző *A csukott ablak* c. kötetéből közlünk lapunkban egy verset.
- Reformáció ünnepén, az esti istentiszteleten együtt ünnepeltünk templomunkban a Német ajkú Evangélikus Gyülekezettel és a Szilágyi Dezső téri Református gyülekezettel. Az ünnep igehirdetője Johannes Erlbruch, német lelkész volt, aki kiváló magyarságával két nyelven – magyarul és németül – hirdette az igét. Az istentisztelet liturgiájában Sebestyén Katalin és Szontágh Szabolcs református lelkészek és Bence Imre szolgált.
- November 5-én megszületett Bence Imre és Bencéné Szabó Márta első unokája. Bence Márton – Bence Domonkos és Horváth Noémi gyermeke.
- November 5-én a Budavári Evangélikus Szabadegyetem második alkalmán Dr. Fábry György az ELTE rektor-helyettese, az Északi Egyházkerület felügyelője *Az értékek szerepe az új médiában* címmel tartott előadást.
- November 5-én Bence Imre előadást tartott Csömörön a gyülekezet presbitériumának és az érdeklődőknek *Alternatívák a konfirmációs oktatáson és a konfirmációs vizsgán* címmel.
- November 10-én a régi – Csorba István által vezetett – és az új – Bán István által vezetett – Schütz kórus tagjai tartottak találkozót szeretetvendégség keretében. Bence Imre áhítata után az elhunyt kórustagokra emlékeztünk, majd fiatalok szolgálták énekekkel az egykori kórustagoknak, és közösen tanultunk új énekeket.
- November 17-én presbitériumi napot tartottunk Nagybörzsönyben. A nap témáját elsősorban a Budavári Evangélikus Gyülekezet stratégiájának előkészítésével töltöttük. A napot lelki eledellel a nagybörzsönyi Árpád kori templomban kezdtük és az evangélikus templomban tartottuk a befejező áhítatot.

Budavári Hírmondó
 az Egyházközség tájékoztató hírlevele
 Olvasó-szerkesztő: Váradi Adél
 Grafika: Richly Zsolt
 Tördelés: Varga Katalin
 Felelős kiadó: Balicza Iván, igazgató lelkész
 Nyomdai munkák: Rózsadomb Contact Kft.